

Riksidrottsförbundet
Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

RF: 341/1-03

Till:
Justitiedepartementet
105 33 Stockholm

2017-08-30

Remissvar – Ny dataskyddslag, SOU 2017:39, Ju2017/04264/L6

Riksidrottsförbundet (RF) lämnar härmed remissvar på Ny dataskyddslag, SOU 2017:39, Ju2017/04264/L6.

1. Allmänt om idrottsrörelsen och dess hantering av personuppgifter

I Sverige finns idag cirka 220 000 ideella organisationer vilka utgör det så kallade civilsamhället. Varje svensk medborgare är i genomsnitt medlem i tre organisationer och den svenska staten har på många olika sätt, genom uttalanden, uppdrag och lagstiftning uttryckt den stora betydelsen av den nuvarande ordningen med det svenska civilsamhället.¹

Den svenska idrottsrörelsen är en av de största folkrörelserna i det civila samhället med över 3 miljoner medlemmar, cirka 650 000 ledare och runt 20 000 föreningar. 71 specialidrottsförbund organiserar fler än 250 olika idrotter. De flesta ledare inom svensk idrott jobbar ideellt. Om dessa ledare istället skulle ersättas i nivå med genomsnittslön för arbetare och tjänstemän inom privat sektor skulle det kosta svensk idrott cirka 30 miljarder kronor per år.² Drygt två tredjedelar, 65 procent, av alla barn mellan 6 och 12 år tränar och tävlar i minst en föreningsidrott. Ungefär lika många flickor som pojkar är föreningsaktiva.

RF är en traditionell demokratisk folkrörelse som utgörs av människor som sluter sig samman i självständiga föreningar och betalar medlemsavgift. Idrottsrörelsen har alltså en federativ struktur som bygger på enskilda juridiska personer och representativ demokrati (bild 1).

Det innebär att alla de 20 000 allmännyttiga ideella idrottsföreningarna är egna juridiska personer som hanterar uppskattningsvis 4,5 miljoner medlemskap. Dessa 20 000 idrottsföreningar är i sin tur medlemmar i ett eller flera av 71 specialidrottsförbund (SF). SF är huvudsakligen organiserade utifrån olika idrotter, till exempel Svenska Fotbollförbundet. De 71 specialidrottsförbunden är i sin tur medlemmar i RF.

¹ Se exempelvis SOU 2016:13 *Palett för ett stärkt civilsamhälle*.

² SOU 2008:59 *Föreningsfostran och tävlingsfostran*

Riksidrottsförbundet
Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

För att stödja och organisera idrottsrörelsens verksamhet finns även regionala organisationer, distriktsidrottsförbund (DF), till exempel Värmlands Idrottsförbund och specialdistriktsidrottsförbund (SDF), till exempel Värmlands Ishockeyförbund.

Idrottsrörelsen har vidare ett eget studieförbund, SISU Idrottsutbildarna, för att stödja bildning och utbildning inom idrottsrörelsen. De 71 specialidrottsförbunden är medlemmar i SISU Idrottsutbildarna och de enskilda idrottsföreningarna är medlemmar i någon av SISU Idrottsutbildarnas 19 regionala organisationer (SISU-d), till exempel SISU Idrottsutbildarna Värmland.

Avslutningsvis är 35 SF med i Sveriges Olympiska Kommitté (SOK), som organiserar svenskt deltagande i de olympiska spelen.

Idrottsrörelsens organisatoriska struktur

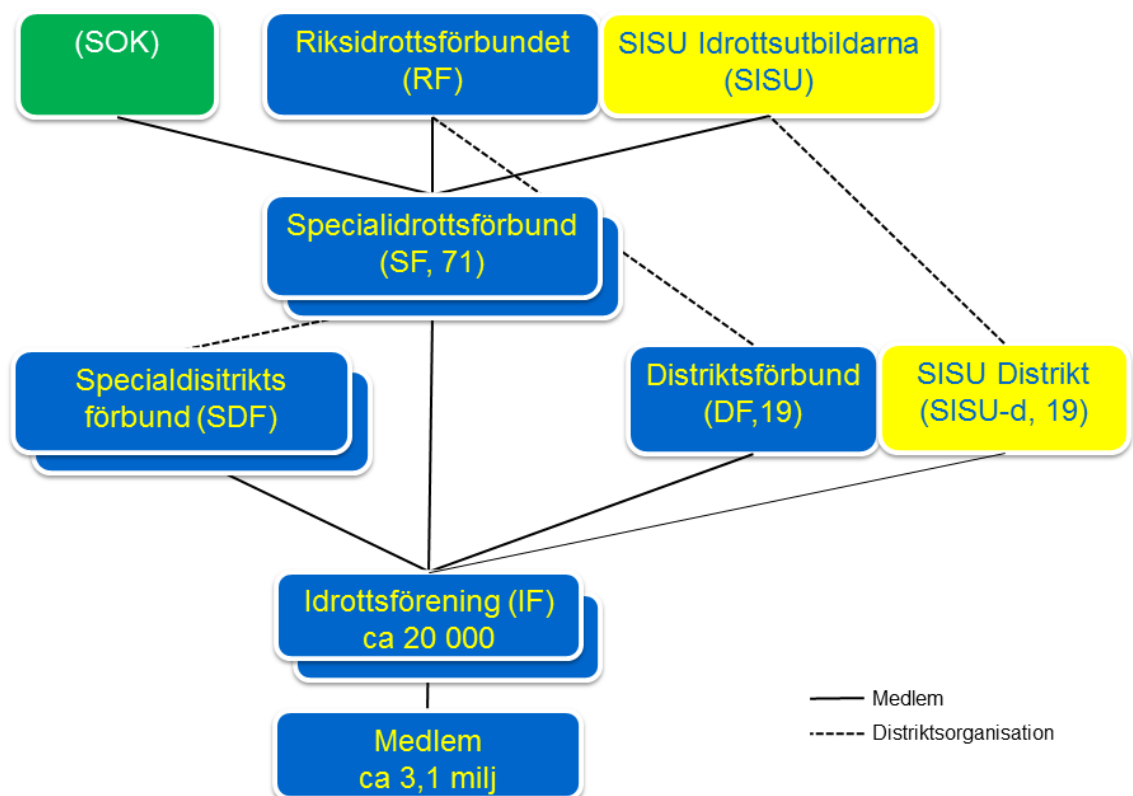

Bild 1

Inom idrottsrörelsen är behovet av att behandla personuppgifter stort, i RF:s alla organisationsled, för att uppfylla de olika ändamålen med verksamheten. Register inom idrottsrörelsen innehåller personuppgifter som är motiverade för att kunna fungera som en allmännyttig demokratisk

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

medlemsorganisation för idrottslig verksamhet. Dock skiljer sig vilken typ av behandling som är vanligast mellan de olika nivåerna inom idrotten, vilket beskrivs nedan.

1.1 RF

Administration av förenings- och förbundsverksamhet

RF behandlar personuppgifter i syfte att administrera förenings- och förbundsstillhörighet, medlemskap, statistik och forskning, utbildningar, utmärkelser med mera. Personuppgifter behandlas även till exempel för att kunna handlägga bestraffningsärenden och överklagande av beslut som inte avser bestraffningsärende enligt 14 och 15 kap. RF:s stadgar.

Bidragsfördelning

RF behandlar personuppgifter i syfte att fördela och kontrollera statsbidrag till idrottsverksamhet enligt lagen (1995:361) om överlämnande av förvaltningsuppgifter till Sveriges Riksidrottsförbund. RF behandlar personuppgifter och då även personnummer i samband med kontroll, inkomna ansökningar samt fördelning av de ekonomiska stöden till idrottsverksamhet. Stöden kan övergripande delas inom områdena stimulansstöd, projektstöd, organisationsstöd och aktivitetsstöd. Inom samtliga områden kan behandling av personnummer förekomma utifrån hur föreskrifterna för stödet är utformat.

Antidoping

Sverige har undertecknat och ratificerat såväl Europarådets konvention mot doping som UNESCO:s konvention mot doping inom sport. Sverige har därmed åtagit sig att stödja och underlätta för svenska idrottsföreningar att leva upp till kraven och reglerna i världsantidopingkoden. Det kan ske genom lagstiftning, politiska beslut och administrativ praxis.

RF:s Antidopingavdelning ("**ADA**") är en operativ enhet som leds och koordineras av den oberoende Dopingkommissionen. För att ADA ska kunna bedriva ett effektivt antidopingarbete i enlighet med det globala regelverket World Anti-Doping Code (WADC) och dess tillhörande obligatoriska standarder, som har upprättats av den oberoende antidopingbyrån World Anti-Doping Agency, krävs viss behandling av personuppgifter och inom vissa områden även personuppgifter om hälsa som enligt dataskyddslagen kommer definieras som särskilda personuppgifter.

För att uppfylla WADC behöver RF behandla personuppgifter för följande ändamål: (1) handläggning av dispens av medicinska skäl för dopingklassade läkemedel, (2) vistelserapportering för ca 250 idrottsutövare för att kunna genomföra oanmälda dopingkontroller, (3) dopingkontroller med urin- och blodprov, (4) resultathantering av dopingkontrollerna och eventuell efterföljande utredning, (5) underrättelse och utredning för att upptäcka och utreda misstänkt doping.

1.2 Distriktsidrottsförbund, specialidrottsförbund och specialdistriktsidrottsförbund

Administration av förenings- och förbundsverksamhet

Inom ramen för förenings- och förbundsadministrationen behandlar DF/SF/SDF personuppgifter i syfte att administrera förenings- och förbundsstillhörighet, medlemskap, statistik och forskning, utbildningar, utmärkelser samt roller/behörigheter (till exempel tränare, barn- och ungdomsansvarig).

Riksidrottsförbundet
Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

SF/SDF behandlar därutöver personuppgifter inom sin tävlingsverksamhet samt personuppgifter, inkl. personnummer, för administrationen av sina tävlingslicenser. Anledningen till behandlingen av personnummer för licenser är att resultat ska kunna kopplas till en specifik tävlande och kunna registreras. Vidare är det flera idrotter som har en försäkring kopplat till sin licens varav unik identifiering är nödvändig kopplat till ett eventuellt försäkringsärende. Utöver behandlingen av personuppgifter vid licensansökningsprocessen behandlas personuppgifter vid varje tävlingstillfälle, kopplat till licensen regelverk. Personuppgifterna behandlas då utifrån till exempel anmälan, resultatrapportering eller löpande rankingpoängsrapportering. Utöver detta görs löpande statistikuppföljning inom ett förbund på antal licenser eller per fördefinierade mätetal såsom till exempel antal licenser per ett visst åldersintervall eller kön.

SF/SDF behandlar även personuppgifter till exempel för att kunna handlägga bestraffningsärenden och överklagande av beslut som inte avser bestraffningsärende enligt 14 och 15 kap. RF:s stadgar.

Bidragsfördelning

SF/DF/SDF behandlar personuppgifter som används av RF i syfte att fördela och kontrollera statsbidrag till idrottsverksamhet enligt lagen (1995:361) om överlämnande av förvaltningsuppgifter till Sveriges Riksidrottsförbund. SF/DF/SDF behandlar personuppgifter och då även personnummer i samband med kontroll samt inkomna ansökningar för de ekonomiska stöden inom idrotten. Stöden kan övergripande fördelas inom områdena stimulansstöd, projektstöd, organisationsstöd och aktivitetsstöd. Inom samtliga områden kan behandling av personnummer förekomma utifrån hur föreskrifterna för stödet är utformat.

Ordningsstörningar och otillåten påverkan

RF, SF och IF arbetar tillsammans med Polismyndigheten och andra myndigheter och aktörer i Sverige för att motverka alla former av brott och ordningsstörningar i samband med idrottsevenemang genom att exempelvis identifiera och avvisa personer som har tillträdesförbud, utbilda och stödja idrottsföreningar som riskerar att utsättas för hot, våld och trakasserier. För att kunna yttra sig i ärenden om, samt verkställa tillträdesförbudet hanterar vissa SF uppgifter om personer som anmälts för respektive meddelats tillträdesförbud.

1.3 Idrottsföreningar

Administration av förenings- och förbundsverksamhet

Även idrottsföreningar behandlar personuppgifter för att kunna hantera sin verksamhet. Utöver den behandling RF, SF, DF och SDF utför behandlar föreningarna även personuppgifter för att kunna administrera sedvanliga föreningsaktiviteter (träning- och tävlingstillfällen och möten till exempel), kommunicera med sina medlemmar (kallelser till aktiviteter, information till målsmän med mera.) samt hantera medlemsrelaterade ekonomiska transaktioner (medlemsavgifter, tävlingsavgifter med mera.)

Föreningarna hanterar även personuppgifter i samband med ansökan om licens till sitt respektive SF/SDF. Utöver behandlingen av personuppgifter vid licensansökningsprocessen behandlas

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

personuppgifter vid varje tävlingstillfälle, kopplat till licensen regelverk. Personuppgifterna behandlas då utifrån till exempel anmälan och resultatrapportering.

Bidragfördelning

För att kunna ansöka om bidrag för sin verksamhet hanterar idrottsföreningen i samband med sin ansökan personuppgifter.

Ordningsstörningar och otillåten påverkan

För att kunna verkställa tillträdesförbudet, som redogjorts för ovan, hanterar vissa idrottsföreningar uppgifter om personer som tilldelats tillträdesförbud.

2. Dataskyddsutredningens förslag

Nedan presenteras de delar av dataskyddsutredningens förslag till ny dataskyddslag som ska komplettera den allmänna dataskyddsförordningen, vilka RF bedömer inverkar på RF:s och andra ideella föreningars verksamhet i Sverige.

2.1 Avsaknad av konsekvensanalys

Civilsamhället är en stor del av det svenska samhället och dess organisationer har en särställning som i regel inte återfinns i andra medlemsstater. De av riksdagen antagna målen för politiken för det civila samhället är att ”villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras...genom att stärka förutsättningarna för det civila samhället att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden både som röstbärare och opinionsbildare och med en mångfald av verksamheter”.³ Utredningen Palett för ett stärkt civilt samhälle, SOU 2016:13, understryker behovet av konsekvensutredning vid regelgivning som kan påverka organisationer inom det civila samhället.⁴

RF uppmärksammar att utredningen saknar en analys av dataskyddsförordningens konsekvenser för ideella samhällsnyttiga organisationer. Civilt samhället i stort engagerar ett stort antal svenskar och drivs till största delen genom ideellt arbete. Civilt samhället har som ovan redovisats en särställning vilken måste beaktas vid framförallt vägledningar avseende rättslig grund för behandling av personuppgifter samt giltiga undantag för förbudet mot behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Det bör vara lagstiftarens uppgift att förtydliga förutsättningarna för vilka rättsliga grunder och undantag som är tillämpliga för allmännyttiga ideella organisationer alternativt bekräfta exempelvis RF:s tolkning av dataskyddsförordning så att RF med säkerhet kan inrätta sig efter dessa och säkerställa att förordningens bestämmelser efterlevs för civilt samhällets behandling av personuppgifter.

Vid det fortsatta arbetet med nödvändiga anpassningar och kompletterande

³ En politik för det civila samhället, prop 2009/10:55, sid 44.

⁴ Palett för ett stärkt civilt samhälle, SOU 2016:13, sid 211 ff.

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

författningsbestämmelser föranledda av dataskyddsförordningen är det därför lämpligt att ytterligare analyser genomförs avseende vilka klargöranden som bör inkluderas i utredningens förslag till reglering avseende civilsamhällets behandling av personuppgifter. Det är av stor betydelse att civilsamhällets behandling av personuppgifter förtydligas genom vägledande uttalanden eller vid behov genom kompletterande författningsbestämmelser för att klargöra hur förordningen ska tillämpas av samhällsnyttiga ideella föreningar. Detta särskilt med hänsyn till den stora mängd personuppgifter som behandlas och allmännyttan av ideella föreningar i allmänhet och RF:s verksamhet i synnerhet.

Lagstiftaren bör vidare beakta ideella föreningars särskilda förutsättningar och utmaningar att efterleva dataskyddsförordningen mot bakgrund av att verksamheten utförs av ideellt engagerade medlemmar som utöver sina ordinarie arbeten engagerar sig och i de flesta fall utan ersättning bedriver föreningarnas verksamhet. RF anser inte att det kan anses proportionerligt och skäligt att ideella organisationer ska förväntas tolka och efterleva dataskyddsförordningen utan tydliga och klara riktlinjer och vägledningar från regeringen eller ansvarig tillsynsmyndighet.

Det är av stor vikt att den svenska modellen med allmännyttiga ideella föreningar försvaras och bibehålls. Regeringen måste därför tillse att EU-kommissionen tar hänsyn till ideella allmännyttiga föreningars behandling av personuppgifter så att det tydligt framgår hur förordningens bestämmelser ska tillämpas för dessa. Exempelvis krävs ett förtydligande vad gäller den rättsliga grund och det giltiga undantaget för förbudet mot behandling av särskilda kategorier av personuppgifter som härrör från allmänt intresse. Här bör regeringen genomföra en utredning och analys i syfte att kunna lämna ett förtydligande till stöd för RF:s bedömning att de allmännyttiga uppgifter föreningarna utför ska anses utgöra uppgift av allmänt intresse.

Därför vill RF att

- Dataskyddsförordningens inverkan på civilsamhället utreds skyndsamt genom ytterligare statlig utredning och konsekvensanalys.

2.2 Rättslig grund för behandling av personuppgifter

RF behandlar en stor mängd personuppgifter för de ändamål som beskrivits ovan inom sin verksamhet. I och med att dataskyddsutredningen inte på något sätt beaktar den personuppgiftsbehandling som utförs av ideella föreningar såsom RF anser RF att det råder otydlighet avseende vilken, eller vilka, rättsliga grunder som RF, SF, DF, SDF och IF ska kunna stödja sin personuppgiftsbehandling på enligt dataskyddsförordningen.

Samtycke

För att ett giltigt samtycke ska anses ha lämnats av en registrerad enligt dataskyddsförordningen krävs att samtycket är en frivillig, särskild och informerad viljeyttring. Detta innebär vidare att den registrerade närsomhelst har en rätt att återkalla sitt samtycke. Med beaktande av den personuppgiftsbehandling som RF utför i sin verksamhet för de ändamål som exemplifierats ovan och de långtgående konsekvenserna för exempelvis antidopingarbetet ett återkallande av samtycke skulle få är det inte lämpligt för RF att tillämpa samtycke som rättslig grund för den behandling av

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

personuppgifter som RF, SF, DF, SDF och IF utför. Detta särskilt med beaktande av de uppgifter RF och andra ideella organisationer utför inom ramen för svensk allmännyttig idrottsverksamhet.

Även om det på SF, DF, SDF och IF-nivå finns större möjlighet (än på RF-nivå) att inhämta samtycke till i vart fall viss personuppgiftsbehandling, saknas även i denna del en konsekvensanalys. Det är till exempel förenat med stora svårigheter att bedriva tränings- och tävlingsverksamhet utan att behandla personuppgifter. Att administrera samtyckesinhämtning, ändringar och eventuella återkallelser innebär en mycket stor arbetsbörda för förbunden och föreningarna, om det ska utgöra den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen.

Avtal

Avtal är visserligen en lämplig rättslig grund för RF:s behandling av personuppgifter i syfte att administrera medlemskap i föreningar och förbund. Sådana ändamål är enligt RF:s bedömning möjliga att tillgodose med avtal som den rättsliga grunden för behandlingen. För andra ändamål, såsom exempelvis att föra statistik över resultat och rekord samt för att motverka doping och matchfixning är det emellertid av betydelse för RF, SF, DF, SDF och IF att personuppgifter kan behandlas även efter att medlemskap avslutats. Avtal är därför inte en lämplig rättslig grund för all behandling av personuppgifter som utförs inom ramen för RF:s, SF:s, DF:s, SDF:s och IF:s verksamhet, eftersom detta skulle innebära att behandling av personuppgifter inte får utföras efter att avtalsförhållandet, i idrottsrörelsens fall medlemskapet, upphört. Det är av stor vikt för utförandet av RF:s, SF:s, DF:s, SDF:s och IF:s verksamhet att kunna föra statistik över resultat och rekord samt att kunna arbeta förebyggande mot doping och matchfixning.

Därför vill RF att

- Det förtydligas på vilken rättslig grund som RF, SF, SDF, DF och IF kan behandla personuppgifter i syfte att föra statistik över resultat och rekord, utföra generell förenings- och förbundsadministration samt motverka doping och matchfixning.

Rättslig förpliktelse

Artikel 29-gruppen har i ett yttrande avseende begreppet rättslig förpliktelse anfört att den bestämmelse som förpliktelsen grundas på ska innehålla en uttrycklig hänvisning till arten av och syftet med behandlingen.⁵ Dataskyddsförordningen föreskriver att syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden för förpliktelsen. Utredningen anser att kravet på att syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden ska tolkas så att en förpliktelse inte kan läggas till grund för behandling av personuppgifter om syftet med behandlingen inte framgår av den författning som förpliktelsen grundas på.⁶ Dataskyddsförordningen medför inte genom bestämmelsen i Artikel 6.3 något krav på en särskild lag för varje enskild behandling, utan det kan räcka med en lag som grund för nödvändig behandling för att fullgöra en rättslig förpliktelse. Det är dock viktigt att den fastställda rättsliga grunden är tydlig och precis och att tillämpningen av den bör vara förutsägbar för personer som omfattas av den, i enlighet med skäl 41 dataskyddsförordningen.

⁵ Se Artikel 29-gruppens yttrande 6/2014, s. 21.

⁶ SOU 2017:39, s. 118.

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

I riktlinjerna avseende statens bidrag till idrotten ska RF i en särskild rapport återrapportera en redovisning till regeringen bland annat innehållande information kring deltagare uppdelat på ålder och kön. Vidare ska informationen bland annat belysa effekter av arbetet för integration och jämställdhet. Utländsk bakgrund och personer med funktionsnedsättning nämns även i riktlinjerna. Informationen ska vidare påvisa en utveckling över tid och därför ska det senaste året redovisas samt en jämförelse med motsvarande information från de två föregående åren⁷. För att uppfylla dessa krav på återredovisning är det avgörande för RF att kunna föra statistik över medlemmar.

Enligt ordningslagen (1993:1617) 2kap §3 en offentlig tillställning. Enligt 16§ ska den som anordnar en allmän sammankomst eller offentlig tillställning svara för att det råder god ordning vid sammankomsten eller tillställningen. För att uppfylla god ordning har arrangören rätt att bestämma vem som ska få vistas där. Idrottsrörelsen använder ett system med förbud i vissa fall för personer att under viss tid besöka idrottsevenemang, så kallad arrangörsavstängning. Dessa förbud meddelas med stöd av vad som brukar benämnas arrangörsrätten. Men i förarbetena till ordningslagen nämns inte arrangörsavstängningen. För att arrangören ska kunna fullgöra sitt åtagande att tillse god ordning behöver arrangören behandla personuppgifter för de personer som tilldelas arrangörsavstängning.

Därför vill RF att

- Det förtydligas genom lag eller förordning att RF:s, SF:s, DF:s, SDF:s, och IF:s behandling av personuppgifter som utförs inom ramen för den aktuella föreningens fördelning av statliga bidrag eller annars följer av uppdrag eller riktlinjer men inte kan anses utgöra myndighetsutövning, såsom bland annat återrapporteringskrav, ska utgöra rättslig förpliktelse enligt dataskyddsförordningen.
- Regeringen genom lag eller förordning förtydligar att arrangörsavstängning är ett nödvändigt verktyg för att arrangörer ska kunna fullgöra sitt åtagande om god ordning enligt ordningslagen.

Uppgift av allmänt intresse

Vad som ska anses utgöra en uppgift av allmänt intresse har inte definierats i lagstiftning eller EU-domstolens praxis. Datalagskommittén utredde i sitt betänkande inför personuppgiftslagens ikraftträdande emellertid genom en uppräkningslista vad som kan utgöra en uppgift av allmänt intresse.⁸ Utifrån betänkandets uppräkningslista är det två uppgifter av allmänt intresse som rör ändamål för vilka RF behandlar personuppgifter. Dessa är forskning samt framställning av statistik. I övrigt är det RF:s bedömning att förbundet inte utan risk att bryta mot dataskyddsförordningen kan stödja behandlingen av personuppgifter på uppgift av allmänt intresse som rättslig grund. Utredningen lämnar visserligen en möjlighet för att ideella föreningars verksamhet avseende idrott kan anses vara av allmänt intresse.⁹ I RF:s mening bör detta närmare förtydligas samt en liknande avvägning göras för samtliga föreningar vilka faller under begreppet allmännyttig förening enligt skattelagstiftningen.

⁷ Riktlinjer för budgetåret 2017 avseende statens bidrag till idrotten, 2016-12-14 S2016/07736/FS

⁸ SOU 1997:39 s. 364.

⁹ SOU 2017:39, s.126.

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

Detta påstående bör för att utgöra en säker laglig grund för RF och övriga civilsamhället förankras ytterligare genom propositionen till dataskyddslagen, eller genom vägledning från Datainspektionen förutsatt att inte Artikel 29-gruppen eller EU-domstolen fastslår att uppgifter av allmänt intresse inte omfattar ideella föreningars idrottsverksamhet. Regeringen bör även verka för att på EU-nivå framföra betydelsen av att civilsamhället tillförsäkras rättslig grund för behandling av personuppgifter.

Därför vill RF att

- Regeringen genom propositionen till dataskyddslagen förtydligar att de uppgifter som RF, SF, DF, SDF och IF utför såsom allmännyttiga ideella idrottsföreningar ska anses utgöra ett sådant allmänt intresse enligt dataskyddsförordningen,
- Regeringen ger datainspektionen i uppdrag att, för det fall att Artikel 29-gruppen genom vägledning önskar förtydliga hur begreppet uppgift av allmänt intresse ska tolkas, verka för ett förtydligande om att uppgift av allmänt intresse ska anses omfatta allmännyttiga idrottsföreningars verksamhet.

Myndighetsutövning

RF fördelar och kontrollerar statsbidrag till idrottsverksamhet enligt lagen (1995:361) om överlämnande av förvaltningsuppgifter till Sveriges Riksidrottsförbund. Stöden kan övergripande fördelas inom områdena stimulansstöd, projektstöd, organisationsstöd och aktivitetsstöd. Inom samtliga områden kan behandling av personnummer förekomma utifrån hur föreskrifterna för stödet är utformat.

För att personuppgiftsbehandling som ett led i myndighetsutövning ska kunna tillämpas som rättslig grund krävs att RF:s behandling av personuppgifter avseende fördelning av exempelvis statligt lokalt aktivitetsstöd (LOK-stöd) anses utgöra ett led i myndighetsutövning. Myndighetsutövning karaktäriseras av beslut eller andra ensidiga åtgärder mot enskilda som ytterst är uttryck för samhällets maktbefogenheter i förhållande till medborgarna. I förarbetena till lagen (1995:361) om överlämnande av förvaltningsuppgifter till Sveriges Riksidrottsförbund framgår att regeringen gjort bedömningen att Riksidrottsförbundets verksamhet med att fördela statsbidrag till den organiserade idrottsrörelsen utgör myndighetsutövning.¹⁰

Samtliga ändamål och syften inom ramen för fördelning av statligt stöd för vilka RF behandlar personuppgifter kan emellertid inte med säkerhet anses utgöra myndighetsutövning. Om RF ska kunna stödja förbundets behandling av personuppgifter på myndighetsutövning som rättslig grund är det därför nödvändigt att regeringen exempelvis i propositionen till dataskyddslagen klargör att RF:s verksamhet avseende fördelning av statligt stöd ska anses utgöra myndighetsutövning i den mening som avses i dataskyddsförordningen.

I riktlinjerna avseende statens bidrag till idrotten ska RF i en särskild rapport återrapporera en redovisning till regeringen bland annat innehållande information kring deltagare uppdelat på ålder

¹⁰ Prop. 1998/99:107 s. 51.

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

och kön. Vidare ska informationen bland annat belysa effekter av arbetet för integration och jämställdhet. Utländsk bakgrund och personer med funktionsnedsättning nämns även i riktlinjerna. Informationen ska vidare påvisa en utveckling över tid och därför ska det senaste året redovisas samt en jämförelse med motsvarande information från de två föregående åren.¹¹ För att uppfylla dessa krav på återredovisning är det avgörande för RF att kunna föra statistik över medlemmar.

Därför vill RF att

- Det i propositionen till dataskyddslagen tydliggörs att RF vid fördelning och kontroll av statligt stöd och annan bidragsfördelning ska anses agera i myndighets ställe och därigenom utföra myndighetsutövning så att RF:s behandling av personuppgifter för dessa ändamål kan stödjas på myndighetsutövning som rättslig grund. Detta bör även särskilt omfatta behandling av personnummer/samordningsnummer.

Intresseavvägning

Tillämpning av intresseavvägning som rättslig grund är enligt RF:s mening inte en framkomlig väg för civilsamhället med beaktande av att utförandet av intresseavvägningar vid behandling av personuppgifter är alltför betungande för ideella föreningar att utföra med hänsyn till arbetsbörda och kompetenskrav. Även om RF anser att civilsamhället har ett berättigat intresse enligt dataskyddsförordningens mening ska en intresseavvägning särskilt ta hänsyn till om den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre och kräver skydd av personuppgifter, särskilt när den registrerade är ett barn. Med ledning av Artikel 29-gruppens uttalande¹² om att intresseavvägningen ska ta hänsyn till ett flertal faktorer, såsom det berättigade intresset, konsekvenserna av behandlingen för den registrerade, personuppgifternas känslighet, typ av behandling och vilka åtgärder som vidtagits för att skydda personuppgifterna samt att den registrerades inställning och om denne motsatt sig behandlingen ska tas i beaktande vid genomförandet av en intresseavvägning är det inte praktiskt genomförbart för ideella föreningar att tillämpa intresseavvägning som rättslig grund.

2.3 Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter

Det framgår av artikel 9 dataskyddsförordningen att behandling av särskilda kategorier av personuppgifter är förbjuden om inte något av de uppställda undantagen i artikeln är uppfyllda. Sådana kategorier av personuppgifter är uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller politisk övertygelse, medlemskap i fackförening samt personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv. Som angetts ovan behandlar RF inom vissa delar av sin verksamhet särskilda personuppgifter om exempelvis hälsa och etnicitet.

Utredningen saknar helt beaktande och analys av dataskyddslagens konsekvenser för idrottsorganisationernas möjligheter att behandla personuppgifter om exempelvis hälsa i samband med utförandet av dopingkontroller, vilket skapar en osäkerhet som berör de flesta områden inom ADA:s verksamhet. Den största osäkerheten handlar om det av idrottsutövaren lämnade samtycket

¹¹ Riktlinjer för budgetåret 2017 avseende statens bidrag till idrotten, 2016-12-14 S2016/07736/FS

¹² Artikel 29-gruppens vägledning nummer 06/2014, s. 25ff.

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

enligt dataskyddsförordningen kan anses vara ett giltigt samtycke enligt dataskyddslagen med beaktande av att idrottsutövaren i praktiken inte har någon möjlighet att neka till behandlingen utan att det skulle leda till någon form av negativ påföljd. Vidare kan samtycket inte heller tas tillbaka av den registrerade utan att det innebär en nackdel för idrottsutövaren.

Personer med funktionsnedsättning som tävlar behöver uppge funktionsnedsättning för att kunna få tävlingslicens. Dessa uppgifter behöver vara en del av förenings- och förbundsadministrationen för att individen ska kunna delta i tävlingsverksamhet.

Med beaktande av RF:s uppdrag inom civilsamhället, som i vissa fall utförs på uppdrag av regeringen i enlighet med ovan, är det av yttersta vikt att det tydliggörs under vilka förutsättningar RF:s behandling av särskilda kategorier av personuppgifter kan anses utgöra en behandling som är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse i enlighet med dataskyddsförordningen.

Därför vill RF att

- Regeringen tydliggör om RF kan anses erhålla giltiga samtycken från registrerade i samband med RF:s hantering av personuppgifter i samband med dopingkontroller.
- Regeringen tydliggör vilken rättslig grund för behandling av personuppgifter som är tillämplig för RF när RF utför uppgifter i enlighet med regeringens instruktioner och särskilt om detta kan anses utgöra uppgifter av ett viktigt allmänt intresse.
- Regeringen tydliggör på vilken rättslig grund som ideella allmännyttiga föreningar i de fall de inte utövar myndighetsutövning kan behandla särskilda personuppgifter utöver samtycke.

2.4 Personuppgifter som rör lagöverträdelser

I enlighet med lag (2015:51) om register över tillträdesförbud vid idrottsarrangemang har idrottsorganisationer rätt att behandla personuppgifter från det så kallade tillträdesförbudsregistret om det behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka överträdelse av ett tillträdesförbud vid ett idrottsarrangemang som organisationen anordnar. Utredningen saknar beaktande och analys av dataskyddslagens konsekvenser för idrottsorganisationernas möjligheter att behandla uppgifter från tillträdesregistret. Det är av stor vikt att tillträdesförbudsregister kan fortsätta utvecklas inom ramen för den lagstiftning som finns på området så att fler idrottsföreningar kan identifiera och avvisa de personer som har tillträdesförbud så att samarbetet mellan idrottsföreningar, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och övriga myndigheter och aktörer även efter implementeringen av dataskyddslagen kan fortgå.

Som beskrivits ovan behandlar RF personuppgifter i samband med antidopningsarbetet inom idrotten. I samband med denna personuppgiftsbehandling behandlas i vissa fall uppgifter om lagöverträdelser i fall när en idrottare är misstänkt för att ha tagit olagliga preparat. Det saknas även avseende denna personuppgiftsbehandling beaktande och analys av om denna personuppgiftsbehandling ska omfattas av undantaget enligt § 4 i dataskyddsförordningen.

Uppgjorda idrottstävlingar och matcher, så kallad matchfixning, har eskalerat de senaste åren. I och med internets utbredning har spelmarknaden digitaliserats och globaliserats vilket medfört en kraftigt

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

ökad omsättning av idrottsrelaterad vadslagning. För idrotten är matchfixning ett enormt problem eftersom det strider mot idrottens grundläggande värderingar som integritet, rent spel och respekt för andra. Om idrottstävlingar eller delar av idrottstävlingar är uppgjorda blir idrotten i en förlängning inte längre intressant, varken att delta i eller att titta på. Fenomenet involverar dessutom ofta organiserad brottslighet och med den följer risk för hot, våld och påtryckningar mot den som är aktiv inom idrotten. Matchfixning är på alla sätt och vis också ett internationellt fenomen. Dels för att det drabbat matcher och tävlingar i en rad olika idrotter i ett 80-tal olika länder världen över, dels för att brottsligheten ofta involverar olika länder i olika steg av matchfixningskedjan. Det land där den fixade matchen fysiskt utspelat sig är sällan samma land som tagit emot vadhållning på matchen i fråga.

I en omreglerad spelmarknad, SOU 2017:30, understryks behovet av internationellt samarbete för att motverka matchfixning. Det gäller såväl idrottsorganisationer och brottsbekämpande myndigheter. Brottsförebyggande rådet pekar på att brottslighetens internationella karaktär leder till att utredningsarbetet kompliceras på flera sätt.¹³ En central del för att upptäcka och kunna bevisa matchfixning är att följa spelares, ledare och domares agerande över tid. För att detta ska ske systematiskt behöver det vara möjligt för idrottsrörelsens nationella organisationer som hantera personuppgifter med syfte att motverka matchfixning.

Därför vill RF att:

- Idrottsföreningars behandling av personuppgifter från tillträdesregistret ska utgöra ett undantag till förbudet för andra än myndigheter att behandla uppgifter om brott, och att detta undantag förs in i förordningen till dataskyddslagen för att undvika en normkonflikt mellan dataskyddslagen och lagstiftning som syftar till att bekämpa brott inom idrottsrörelsen.
- Idrottens behandling av personuppgifter i samband med dopingkontroller ska utgöra ett undantag till förbudet för andra än myndigheter att behandla uppgifter om brott, och att detta undantag förs in i förordningen till dataskyddslagen.
- SF:s och RF:s behandling av personuppgifter för att motverka matchfixning ska utgöra ett undantag till förbudet för andra än myndigheter att behandla uppgifter om brott, och att detta undantag förs in i förordningen till dataskyddslagen för att undvika en normkonflikt mellan dataskyddslagen och lagstiftning som syftar till att bekämpa brott inom idrottsrörelsen.

2.5 Personnummer och samordningsnummer

Särskilt om fördelning och kontroll av bidragsfördelning

RF behandlar personuppgifter i syfte att fördela och kontrollera statsbidrag till idrottsverksamhet enligt lagen (1995:361) om överlämnande av förvaltningsuppgifter till Sveriges Riksidrottsförbund. RF behandlar då även personnummer i samband med kontroll, inkomna ansökningar samt fördelning av de ekonomiska stöden till idrottsverksamhet. Stöden kan övergripande fördelas inom områdena stimulansstöd, projektstöd, organisationsstöd och aktivitetsstöd.

¹³ Matchfixning, manipulation av matcher och spelmarknad, rapport 2015:18, Brottsförebyggande rådet.

Riksidrottsförbundet

Adress: Idrottens Hus, 100 61 Stockholm
Tel växel: 08-699 60 00 | Fax: 08-699 62 00
e-post: riksidrottsforbundet@rf.se | www.rf.se

En bidragsform är statligt lokalt aktivitetsstöd (LOK-stöd). Fördelningen och kontrollen av LOK-stöd sker på uppdrag av regeringen i enlighet med regeringens instruktioner. LOK-stödet är av den gällande bidragsregleringen utformad efter en stödmodell där varje unik individ innebär en rätt till stöd. Det är därmed av stor vikt att varje individ kan särskiljas, både vid fördelningen av LOK-stöd och vid kontrollen av utbetalt LOK-stöd. I den verksamheten är användningen av personnummer nödvändig och klart motiverad med hänsyn till det beaktansvärda ändamålet av allmänt intresse att garantera en korrekt fördelning av skattemedel. RF har i flera fall haft problem med felaktig redovisning av LOK-stöd som kunnat undvikas eller i vart fall enklare avslöjas om personnummer hade redovisats. Utan personnummer krävs att varje LOK-stödsgrupp går igenom närvarokort och kontrollerar att angivna deltagare faktiskt existerade, att de var medlemmar i föreningen, att de hade rätt ålder och att en person inte ingick i flera gruppaktiviteter per specialidrottsförbundsiddrott och veckodag. Denna kontrollmetod är tidskrävande, svår och ineffektiv.

I nuvarande form är det inte heller möjligt att vid användningen av verksamhetssystemet IdrottOnline tillämpa andra identifikationsnummer vid närvaroregistrering. Bland annat eftersom Konkurrensverket genom en skrivelse¹⁴ uppmanar regeringen att utforma förordningen 1999:1177 om statsbidrag till idrottsverksamhet, eller på annat sätt, bör vägleda RF i utformningen av LOK-stödet så att möjligheterna att använda andra administrationssystem än IdrottOnline för att samla in personuppgifter och aktiviteter att ansöka om LOK-stöd inte begränsas. RF har efter dialog med regeringen anpassat sitt administrationssystem så att det kan interagera med andra system. Men då behöver personnummer användas eftersom det är den enda gemensamma unika identifikationen.

Därför vill RF att

- Det genom lag eller förordning tydligt ska klargöras att ideella föreningars behandling av personnummer som följer av uppfyllandet av uppdrag från regeringen ska anses uppfylla kraven enligt dataskyddslagen för behandling av personnummer.

Vid frågor, kontakta Mattias Hjelmberg 08-699 61 54, mattias.hjelmberg@rf.se

Sveriges Riksidrottsförbund

Stefan Bergh

Generalsekreterare

¹⁴ Konkurrensverket, skrivelse 2014-03-05, Dnr 763/2013.